

Gender – biologie of sociologie

Samenvatting:

Gender is een multidimensionaal concept. Het is belangrijk om genderstereotypes te begrijpen en te herkennen. Biologische kenmerken bepalen maar voor een deel of iemand zich man of vrouw voelt. Wat we leren over man of vrouw zijn, wordt mede bepaald door machtsverhoudingen, waar we ons op een bepaalde manier naar gedragen.

Module	Groepsgrootte	Leeftijdsgroep	Duur
• Voorkomen	• klein	• 12 - 15 • 16 - 19	• 15 min • 30 min

Doelstellingen van de activiteit

- De term kunnen definiëren
- De politieke, culturele, sociale dimensie van de term begrijpen
- Zich bewust worden van de culturele verschillen die komen kijken bij het begrip gender

Deelnemers

Geschikt voor gebruik in diverse groepen

Beschrijving van de activiteit

Stap 1:

Deelnemers bepalen in tweetallen wat de persoonlijke karakteristieken, capaciteiten, sociale rollen en kenmerken zijn aan de hand waarvan ze geïdentificeerd worden. Ze kunnen bijvoeglijke naamwoorden gebruiken (zoals "Ik ben verantwoordelijk", "Ik ben chaotisch", "Ik ben dominant", "Ik ben emotioneel" etc.) of hun houding beschrijven (bijv. "Jezelf laten gaan", "voor anderen zorgen en niet zozeer voor mijzelf", "niet alleen kunnen leven", "op harde toon praten", "het gesprek domineren", etc.) en sociale kenmerken (zoals fysieke verschijning, sociale klasse, leeftijd, etnische achtergrond, seksuele geaardheid, ras, handicaps, religie).

Stap 2:

De begeleider tekent drie kolommen op een groot vel papier. Boven de eerste kolom zet je 'Vrouwelijk' en boven de derde 'Mannelijk' en de middelste laat je onbenoemd. Na 10 minuten maakt ieder tweetal kenbaar wat de karakteristieken zijn die zij bedacht hebben. De groep moet beslissen of die karakteristieken mannelijk of vrouwelijk zijn of beide. Zodra de lijst is ingevuld, voeg je nog meer mannelijke en vrouwelijke karakteristieken toe die nog ontbreken.

Stap 3:

Draai nu de woorden van de eerste en derde kolom om, door boven de eerste kolom mannelijk te zetten en boven de derde vrouwelijk. Werk de lijst af en bespreek of vrouwen het gedrag en de karakteristieken kunnen vertonen die aan mannen worden toegeschreven en vice versa. De kenmerken die niet kunnen worden uitgewisseld worden in de middelste kolom gezet. In die lijst van niet-uitwisselbare kenmerken vind je "seks" of een "vrouw" of "man" zijn.

Stap 4:

Zet een vinkje voor de karakteristieken van sociale categorieën als etniciteit, religie, seksuele geaardheid, sociale klasse, leeftijd etc. en bespreek de manier waarop deze categorieën kunnen worden veranderd. Het is heel belangrijk om te benadrukken dat het biologische geslacht niet de enige "niet-veranderbare" categorie is. Bij bijvoorbeeld jonge vrouwen is de categorie leeftijd heel interessant om te bespreken, omdat hoewel leeftijd verandert die ook wordt geplakt op bepaalde momenten. Wat betekent het om een "jonge vrouw" te zijn?

Mannelijk (Vrouwelijk)	Niet uitwisselbaar	Vrouwelijk (Mannelijk)
Anderen domineren		Zorgverlener
Macht uitoefenen	Geslacht	Zichzelf laten gaan
Opgeleid		Opgeleid
Verantwoordelijk		Verantwoordelijk
Gewelddadig		Solidariteit
Middenklasse	Middenklasse	Middenklasse
Leeftijd	Leeftijd	Leeftijd
Religie	Religie	Religie
Origine	Origine	Origine

Zorg ervoor dat alle woorden in de middelste kolom zo open mogelijk worden besproken, vooral de woorden in de categorie 'geslacht'.

Stap 5:

Bespreek of je echt uitwisselt wat als onuitwisselbaar is gekenmerkt.

Feedback

Leg uit dat geslacht een genetische en biologische categorie is, terwijl gender verwijst naar sociale/culturele ideeën en wat er van vrouwen en mannen verwacht wordt in een bepaalde maatschappij. Hierdoor kan de inhoud van het begrip gender verschillen per cultuur en per samenleving. Wijs erop dat hoewel zelfs sociale rollen van vrouwen en mannen van cultuur tot cultuur variëren, we zien dat vrouwen altijd ondergeschikt zijn aan mannen. Leg uit dat 'gender' hierdoor refereert aan machtsverhoudingen die voortkomen uit verschillen in gender.

Wijs erop dat de woorden geslacht en gender vaak door elkaar worden gebruikt. Dit is niet correct. Op formulieren waarop moet worden ingevuld of je man of vrouw bent, staat soms gender in plaats

van geslacht.

Benodigde materialen

Potloden/pennen, flip-over

Methodologie

Discussie, groepsdynamische oefeningen

Advies voor Trainer

- Het is heel belangrijk om deelnemers te laten inzien dat deze gedragingen in theorie kunnen veranderen. Het is heel belangrijk om dit in het hoofd te houden om ze in staat te stellen om naar verandering toe te werken, maar dat ze zich moeten realiseren dat hoewel het in theorie werkt, de bestaande machtsverhoudingen dit vaak niet toestaan. We moeten leren dat onze identiteit gerelateerd is aan voorbepaalde gedragspatronen en dat die patronen steeds opduiken, omdat we biologisch gezien vrouwen en mannen zijn!
- De trainer moet de oefening goed voorbereiden; hij moet al ervaring hebben in het omgaan met groepsdynamiek, zodat hij rechtvaardig en professioneel kan handelen. De oefening roept belangrijke vragen op, in het bijzonder in interculturele en religieuze groepen.

Bronnen / Literatuur

Women without borders. (2006). Young Women Fit for Politics. Van: www.women.without.borders.org

CC - Attribution-NonCommercial-ShareAlike
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>

Gender - biologie of sociologie. Ontvangen op Wednesday May 6, 2026 van <https://toolbox.ycare.eu/courses/YCARE403/>

<https://www.ycare.eu>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

De steun van de Europese Commissie voor de productie van deze publicatie vormt geen goedkeuring van de inhoud die alleen de opvattingen van de auteurs weerspiegelt, en de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor enig gebruik dat kan worden gemaakt van de daarin opgenomen informatie.